

Бережна Л. В. Соціальна робота – реалії сьогодення. *Актуальні питання професійної діяльності соціального працівника, психолога та педагога в сучасному світі*»: матеріали Всеукраїнської студентської науково-практичної онлайн-конференції (Умань, 28 жовтня 2021 рік) / ред. кол.: Коляда Н.М., Кравченко О.О., Албул І.В., Матрос О.О., Тарасюк Т.В. Умань: УДПУ, 2021. С.4-6.

Бережна Л. В.

магістрантка спеціальності «Психологія»

Житомирський державний університет імені Івана Франка

м. Житомир, Україна

Науковий керівник:

Котлова Л. О., кандидат психологічних наук, доцент кафедри соціальної та практичної психології

СОЦІАЛЬНА РОБОТА – РЕАЛІЇ СЬОГОДЕННЯ

Соціальна робота як різновид професійної діяльності утвердилася близько ста років тому в країнах Західної Європи. За цей час у практиці соціальної роботи за кордоном сформувалася достатня кількість теорій, моделей, технологій цієї діяльності. В нашій країні соціальну роботу визнано як професію на початку 90-х років ХХ ст. Очевидно, що зараз теорія і практика соціальної роботи як професійної діяльності в Україні знаходиться на етапі становлення. Тому в спеціальній літературі не існує однозначного тлумачення терміна «соціальна робота». У більшості наукових праць вітчизняних і зарубіжних учених це поняття розглядається у трьох аспектах:

- як практична професійна діяльність із подання допомоги та підтримки людям, що опинилися у скрутній ситуації;
- як навчальна дисципліна з професійної підготовки фахівців із соціальної допомоги та підтримки населення;
- як галузь наукових знань, що ґрунтується на сукупності концепцій і теорій, має свій категоріальний апарат, досліджує принципи і закономірності, моделі та методи соціальної роботи [1, с.76].

За роки незалежності України соціальна робота пройшла кілька етапів становлення та розвитку. За цей час створено державну систему центрів соціальних служб для молоді, виникли різноманітні служби, ініціаторами яких стали як державні структури, так і громадські організації. Зараз підготовку соціальних педагогів, соціальних працівників, підвищення професійної кваліфікації фахівців здійснюють понад 30 вищих навчальних закладів. Постійно зростає кількість наукових досліджень з цієї проблематики, виходять друком видання, в яких представлений як зарубіжний, так і національний досвід, теоретичні й практичні напрацювання. Але без глибокого знання закономірностей розвитку соціальних процесів, конкретних умов життєдіяльності людей, без уміння використовувати досвід, накопичений попередніми поколіннями і сучасниками, неможна успішно виконувати завдання, поставлені перед соціальною роботою.

Сьогодні світ переживає кризові явища, що позначилися на всіх без винятку сферах людської життєдіяльності. Так, необхідно відзначити, що економіка, політика та культура – три взаємозалежні важелі: розвиток однієї з них сприяє розвитку двох інших і навпаки – гальмування хоча б однієї наслідком своїм має тотальні деструктивні процеси. Більш того, конструктивні чи деструктивні процеси в зазначених сферах позначаються на житті суспільства в цілому та конкретної людини, зокрема. На жаль, і світ, і Україна друге десятиліття XXI ст. проживають здебільшого в атмосфері деструкції, що породжує й посилює стани самотності, відчаю, агресивності, заглиблює процеси відчуження людини від інших, від світу, природи та суспільства. Звідси, очевидно, що економічна, політична, соціальна, правова, культурна, духовна, релігійна, освітня, наукова та інші сфери людської діяльності як у світі, так і в Україні потребують сьогодні нових стратегічних напрямів їх розбудови одночасно як зсередини, так і в контексті світових процесів глобалізації[2, с.108].

При цьому слід пам'ятати, що значущу роль в усіх сферах людської життєдіяльності відіграє саме соціальна робота, яка сприяє процесу формування та задоволення найнеобхідніших (життєво важливих) потреб людини і допомагає:

- 1) в економічній сфері – відтворенню сутнісних сил людини; розвитку нової робочої сили;

2) у політичній сфері – як самоорганізації конкретної людини, так і громадянського суспільства в цілому; глибинному розвитку соціальної держави;

3) у культурній сфері – розвитку духовності як окремої людини, так і суспільства в цілому[3, с.85].

Таким чином, я глибоко переконана, що в процесі відродження та конструктивних змін, яких вимагає сама об'єктивна реальність та дійсність, надзвичайно важливу роль відіграють соціальна робота, як наука, як вид професійної діяльності, як навчальна дисципліна, та соціальні працівники.

Прогресивні зміни, що відбуваються сьогодні в суспільстві, з одного боку, сприяють саморозкриттю, самовизначенню й самоствердженню людини, а з іншого – виявляють дефіцит добра і милосердя. Багато труднощів навколо нас саме через безсердечність та байдужість до всього того, що на даному етапі нас не стосується.

В Україні існує гостра проблема – вимоги до соціальних працівників! Від них вимагають максимум знань, практики, і всіх якостей, що об'єднують лікаря, вчителя та психолога, але «статус» такої професії прирівнюють до найнижчої ланки!

Між іншим, цю проблему вже зрозуміли в багатьох країнах світу. Про це, свідчить імідж соціального працівника, який набув величності в країнах Західної Європи, де зазначена професія й покликання огорнуті високою повагою, пошаною та гідною заробітною платою.

Враховуючи вище викладене, можемо зробити висновок, що до України допоки не дістав належний розвиток соціальної роботи, а разом із тим зумовлена повільна професіоналізація соціальної сфери.

Список використаної літератури:

1. Зимняя И.А. Профессиональные роли и функции социального работника (общие проблемы подготовки специалистов)/И.А.Зимняя//Российский журнал социальной работы.- 1995. - No 1. - С. 79-82;

2.Лукашевич М.П., Семигіна Т.В. Соціологія соціальної роботи // Психологія і суспільство. 2014. No 1. С. 107-149.

3. Семигіна Т.В. Сучасна соціальна робота: чи виправдане стирання? //

Перспективи розвитку соціальної педагогіки в Україні: Матеріали круглого столу (24 травня 2018 року, Київ) / за ред О.В. Чуйко. Київ: КНУ імені Тараса Шевченка, 2018. С. 84-89.

4. Соціальна робота в Україні: Основні напрями, проблеми та перспективи розвитку [Текст] / За ред. проф. Осетрової О.О. // Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, 28 квітня 2016 р. – Д.: ДНУ, 2016. – 147 с.

5. Соціальна робота в Україні: Навч. посіб. / І.Д. Зверева , О.В. Безпалько, С Я . Харченко та ін.; За заг. ред.: І. Д. Зверєвої, Г. М. Лактіонової. - К.: Центр навчальної літератури, 2004. - 256 с